

Polijststeentje van Deventer Brinkgreven

A. Verbaas

December 2013

LAB - Rapport 32

Projectnummer: 2013-056

Opdrachtgever:
Simone Bloo, BAAC

Correspondentie adres:
Stichting LAB
Postbus 11070
2301 EB Leiden
tel: 06 - 16361769
e-mail: info@stichtinglab.com



Inleiding

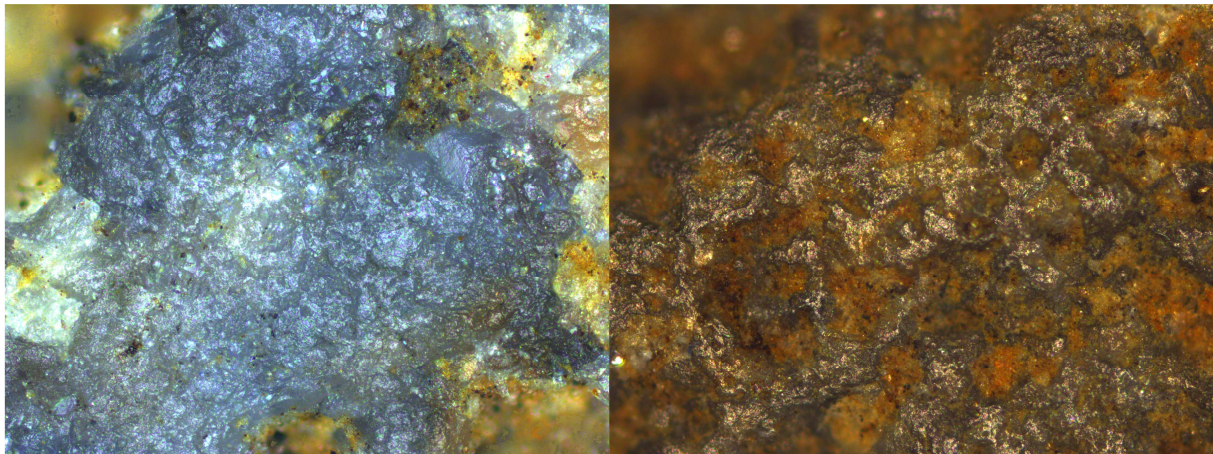
Van de opgraving Deventer Brinkgreven is een polijststeentje onderzocht op sporen van gebruik. Gezien de bijzondere vondstcontext in een afvaldump van een pottenbakker, waarin ook versinterd aardewerk en verbrand graniet in aanwezig is, is deze steen onderzocht op sporen van gebruik. Het steentje heeft afmetingen van 3.4 cm x 3.2cm en is 0.8 cm dik. De beide zijden van de steen zijn iets afgevlakt. Eén van de zijden van deze min of meer vierkante steen is gebroken. De grondstof is een kwartsitische zandsteen met kwartsbanden.

Methoden

Het polijststeentje is onderzocht met een Leica stereomicroscop (vergrotingen 7,5-60x) en een Nikon Optihot metaalmicroscop (vergrotingen 100-300x). Foto's zijn gemaakt met een Leica DFC450 digitale microscopcamera op een Leica DM600M metaalmicroscop. Met de stereomicroscop is een goed beeld te krijgen van de mate van slijtage van de werkvlakken, de kristalbreuken, klosporen en eventueel residu. Daarnaast kunnen hiermee gebruikte zones worden herken die met het blote oog niet geïdentificeerd konden worden. De metaalmicroscop is geschikt voor het bestuderen van de aard van de glans en verspreiding hiervan over het oppervlak. Hiermee kunnen het contactmateriaal en de uitgevoerde beweging geïnterpreteerd worden. De methodische aspecten zijn elders reeds uitgebreid uiteengezet (Van Gijn 1990 en 2010; Verbaas & Van Gijn 2007).

Resultaten en conclusie

Op beide zijden van de steen zijn vergelijkbare sporen van gebruik te zien; hoewel deze aan de ene zijde beter zijn ontwikkeld dan aan de andere. Er is een vrij vlakke, reflectieve glans aanwezig met groepen parallelle krassen (afb 1). De krassen zijn kort en relatief breed. De sporen wijzen op het polijsten of slijpen van middelharde stenen. Tijdens het gebruik is de steen in de hand gehouden. Dit is te zien aan de sporen van vasthouden die voornamelijk aan de randen zijn ontwikkeld (afb 2), maar ook in veel lichtere mate op het oppervlak te zien zijn. Het werktuig is niet systematisch in één richting gebruikt, maar er zijn veel diverse richtingen te zien in de sporen. De afgeronde randen van de breuk duiden erop dat de steen niet na het gebruik is gebroken, maar dat de breuk voor of tijdens gebruik is ontstaan. Tot slot is er een oranje-rood korrelig residu aanwezig in enkele van de lager gelegen delen van de steen. Op basis van optische analyse is het niet duidelijk wat het residu is, hoewel analyse met gepolariseerd licht in ieder geval uit lijkt te sluiten dat het om een okerresidu gaat. Ook is het niet duidelijk of dit residu relatie heeft met het gebruik, mogelijk is het ook op een later moment op de steen achtergebleven. Concluderend; de steen is voor of tijdens gebruik gebroken en gebruikt voor het slijpen van middelharde stenen. Tijdens gebruik is de steen in de hand gehouden.



Abbeelding 1: Sporen van het slijpen van middelharde steen op het oppervlak van de slijp/polijststeen

Abbeelding 2: Sporen van vasthouden op de rand van de slijp/polijststeen

Gijn, A.L van 1990, *The wear and tear of flint. Principles of functional analysis applied to Dutch Neolithic assemblages*, Leiden.

Van Gijn, A.L., 2010. *Flint in Focus*. Leiden: Sidestone Press

Verbaas, A. & A.L. van Gijn 2007, Querns and other hard stone tools from Geleen-Janskamperveld. In: P. van der Velde (red.), Geleen-Janskamperveld 1990/1991, Leiden, *Analecta Praehistorica Leidensia* 39, 191-204.